

С. М. Боняч,
д. е. н., доцент, професор кафедри перевезень і маркетингу, Київська державна академія
водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного
Я. Р. Корнійко,
аспірант кафедри перевезень і маркетингу, Київська державна академія водного
транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного

ЕВОЛЮЦІЯ ФОРМУВАННЯ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ТРАНСПОРТНО- ЛОГІСТИЧНИХ ЦЕНТРІВ

У статті прослідковано етапи розвитку мультимодальних транспортно-логістичних центрів. Визначено взаємозв'язок та різницю між складами, вантажними терміналами, логістичними центрами та мультимодальними транспортно-логістичними центрами. Вказані їх основні функції за період еволюції.

The article examined the stages of multimodal transport and logistics centers. Correlation and differences between warehouses, cargo terminals, logistic centers and multimodal transport logistic centers. These key features of the period of evolution.

Ключові слова: мультимодальні транспортно-логістичні центри, склади, логістичні центри, вантажні термінали.

Key words: mul'timodal'ni transport logistic centers, warehouses, logistics centers, freight terminals.

ВСТУП

Існуюча конкуренція на світовому ринку транспортних відносин потребує нових підходів до підвищення ефективності надання транспортних послуг. З світовою еволюцією транспортної сфери, під якістю надання послуг розуміється не лише доставка товару "точно в термін" та до місця призначення, але і забезпечення надання комплексних послуг та додаткового сервісу клієнтам для зменшення витрат та вартості доставки при транспортуванні вантажу. Завдяки новим технологіям, високій конкуренції та швидкому розвитку світових транспортних відносин відбулося формування транспортно-логістичних центрів (ТЛЦ), що надають змогу забезпечувати ефективний процес доставки вантажу кінцевому клієнту. Світовий досвід свідчить, що саме

транспортно-логістичні центри забезпечують інтегроване логістичне обслуговування та забезпечують найбільшу економічну ефективність в транспортній сфері.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Метою статті є визначення основних функцій та зазначення місця МТЛЦ в транспортно-логістичній системі України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

На жаль, таке поняття, як логістичний центр (ЛЦ) розуміють не всі. Для більшості під цим поняттям виступає будь-який склад, термінальний комплекс, розподільчий центр, вантажний термінал та інше. На практиці не існує єдиної термінології, щодо визначення та класифікації логістичних центрів. Навіть, такі поняття, як транспортно-логістичний центр та мультимодальний транспортно-логістичний центр, більшість експертів та науковців поєднують в єдине ціле та мають розхожі думки. Тобто в нашій країні на науковому та суспільному рівнях не вистачає загального знання та чіткої трактовки стосовно визначення та ієрархії логістичних центрів [1].

Прослідкувавши еволюцію формування та розвитку логістичних центрів, можна стверджувати, що в період 1960—1980 років ЛЦ мав вигляд лише не-



Рис. 1. Еволюція логістичних центрів

Таблиця 1. Потенційний розвиток та еволюція логістичних центрів

Функції	Потенційний розвиток логістичних центрів			
	1960-1980	1980-1990	1990-2000	2000-т.ч.
	Склад	Вантажний термінал	ЛЦ	МТЛЦ
- отримання вантажу	X	X	X	X
- зберігання вантажу	X	X	X	X
- складування	X	X	X	X
- сортування	X	X	X	X
- маркування	X	X	X	X
- пакування	X	X	X	X
- надання технічної документації		X	X	X
- розвантаження		X	X	X
- навантаження		X	X	X
- комплектація готових замовлень		X	X	X
- контроль за готовими замовленнями		X	X	X
- підготовка до продажу		X	X	X
- направлення вантажопотоку на різні види транспорту		X	X	X
- електронне оброблення інформації			X	X
- забезпечення повного документообігу «Вантажовідправник – Вантажоотримувач – Вантажовідправник»			X	X
- організація перевезень			X	X
- супроводження вантажу			X	X
- відстеження вантажу			X	X
- транспортування за кордон			X	X
- послуги «Інкотермс-2010»			X	X
- митне оформлення			X	X
- розподіл вантажів				X
- комплексне обслуговування				X
- обслуговування ланцюгів поставок				X
- надання супутніх послуг				X
- передпродажна підготовка товару				X
- взаємодія та організація перевезення всіма видами транспорту				X

величкого складського приміщення, де скупчувалися різні вантажі і контейнери для подальшого відправлення до пункту призначення. Наступним етапом розвитку (1980—1990 роки) було створення на території складу вантажного терміналу. Подальший етап (1990—2000 роки) — це формування ЛЦ, де відбувався процес створення спеціальних економічних зон з конкретними індустріально-економічними і фінансово-інноваційними завданнями з наданням різноманітних транспортно-логістичних послуг. Завершальним етапом (2000 по теперішній час) стало формування мультимодального транспортно-логістичного центру (МТЛЦ) — це величезний ТЛЦ або так зване "вантажне село", інфраструктура якого обладнана всіма суспільними засобами, для забезпечення надання супутніх послуг, що служить створенню продукції з доданою вартістю (тобто підготовка товару до продажу) [2]. В роботі МТЛЦ відбувається не лише перевезення, перевалка, додаткове складування з розподілом, сортуванням, маркуванням та відстеження вантажів, але і надання можливості клієнту отримати обслуговування продукції з доданою вартістю (передпродажна підготовка товару) для цілих ланцюгів поставок. Більш чітко еволюція формування логістичних центрів представлена на рис. 1 та в табл. 1.

Виходячи з даного рисунку та таблиці, можна стверджувати, що з розвитком транспортної системи сучасний склад трансформувалася у вантажний термінал, який включає виконання різноманітних функцій та передбачає наявність відповідних зон (складські, зони розвантаження \ навантаження та приймання товару, зону контролю і комплектації готових замовлень тощо). Так, по-

ступово склад в міру свого розвитку трансформується в простий вантажний термінал, а з часом на його території з'являються різноманітні компанії, які надають транспортно-логістичні послуги з організації та забезпечення перевезень вантажів, створюючи таким чином логістичний центр [2]. Однак з урахуванням існуючої світової практики, яка характеризується високою конкуренцією, цього виявилось недостатньо. Це пов'язано, по-перше, з постійним ростом вантажопотоків, які реалізуються за рахунок злагодженої роботи різних видів транспорту; по-друге, необхідністю надання висококваліфікованих логістичних послуг в організації перевезення вантажів. Дані умови призвели до створення МТЛЦ, які забезпечені необхідними технічними, організаційними, людськими ресурсами для швидкої реакції в сфері організації транспортних процесів.

ВИСНОВОК

Таким чином, проаналізувавши еволюційні етапи формування мультимодального транспортно-логістичного центру, можна стверджувати, що такі поняття, як склад, вантажний термінал, логістичний центр та мультимодальний транспортно-логістичний центр пов'язані між собою та тісно доповнюють один одного, однак мають абсолютно різні функціональні направлення. Так, завдяки інтенсивному розвитку та вдосконаленню сфери надання транспортно-логістичних послуг МТЛЦ займають вагомую частку в сфері транспортних послуг.

Подальша наукова робота буде направлена на уточнення відмінностей та відокремлення об'єктів транспортно-логістичної інфраструктури від логістичних центрів в цілому.

Література:

1. Economic Commission for Europe (UN/ECE) Terminology on combined transport Prepared by the UN/ECE, the European Conference of Ministers of Transport (ECMT) and the European Commission (EC) UNITED NATIONS New York and Geneva, 2001 p.

2. Офіційний сайт "Международный центр логистики Национального исследовательского университета "Высшая школа экономики" — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mclog.ru>. Дата доступу: 22.03.2012 р.

3. Тридід О.М., Азаренкова Г.М., Мішина С.В., Борисенко І.І. Логістика: Навчальний посібник. — Київ: Знання, 2008. — С. 56—74.

Стаття надійшла до редакції 26.03.2012 р.